

Clare Pooley

Proiectul Autenticității

Traducere din engleză
de Loredana Voicilă

3
TREI

Monica

Încercase să înapoieze caietul. De îndată ce-și dăduse seama că a fost uitat, îl luase și se grăbise să-l prindă din urmă pe misteriosul ei proprietar, însă acesta dispăruse. Era surprinzător de ager pentru o persoană de vârsta lui. Sau poate că nu-și dorea cu adevărat să fie găsit.

Era un caiet simplu, pentru exerciții, verde-pal, la fel ca acela pe care Monica îl lua cu ea la școală, plin cu cerințe pentru teme. Prietenele ei își desenau pe cărți inimioare, flori și își scriau numele celor mai recente amoruri, însă Monicăi nu-i plăcea să mâzgălească. Ținea mult la produsele bune de papetărie.

Pe copertă erau gravate frumos două cuvinte, cu litere arămii: *Proiectul Autenticității*. Cu un font mai mic, în colțul de jos, era trecută data: *Octombrie 2018*. Poate că, se gândi Monica, în interior se afla o adresă sau un nume de familie, care s-o ajute să returneze caietul. Deși modest în aparență, acesta părea important.

Îl deschise. Pe prima pagină erau scrise doar câteva paragrafe.

Cât de bine îi cunoști pe oamenii care locuiesc lângă tine? Ei cât de bine te cunosc? Știi măcar numele vecinilor tăi? Ai băga de seamă dacă ar avea necazuri sau dacă n-ar ieși din casă cu zilele?

Toată lumea minte. Ce s-ar întâmpla dacă ai spune adevărul? Dacă ai împărtăși ceea ce te definește, detaliile care fac ca restul lucrurilor care te caracterizează să se aranjeze de la sine? Și nu pe internet, ci oamenilor adevărați care te înconjoară?

Poate că nu s-ar întâmpla nimic. Sau poate că, spunând această poveste, ți se va schimba întreaga viață ori poate viața cuiva pe care încă nu l-ai întâlnit se va schimba.

Vreau să aflu răspunsul.

Pe următoarea pagină erau scrise mai multe rânduri și Monica ardea de nerăbdare să citească mai departe, însă era cel mai aglomerat moment al zilei în cafenea și știa că este foarte important să nu rămână în urmă. Lucrurile ar fi luat-o razna. Ascunse caietul între meniurile de rezervă și pliantele de la diferiți furnizori. Avea să-l citească mai târziu, când se putea concentra mai bine.

*

În apartamentul ei de deasupra cafenelei, Monica se întinse pe canapea, cu un pahar mare de sauvignon blanc într-o mână și cu caietul în cealaltă. Întrebările pe care le citise în acea dimineață o bântuiau, cerându-și răspunsul.

Își petrecuse întreaga zi printre oameni, servindu-le cafea și prăjituri, conversând despre vreme și despre cele mai noi bârfe mondene. Dar când spusese ultima oară cuiva ceva despre ea, ceva care să *conteze cu adevărat*? Și ce știa ea, până la urmă, despre clienții ei, în afară de faptul că le

plăcea cafeaua cu sau fără lapte, sau ceaiul îndulcit? Deschise la a doua pagină.

Numele meu este Julian Jessop. Am 79 de ani și sunt pictor. Locuiesc de 57 de ani în Chelsea Studios, pe strada Fulham.

Astea sunt niște informații simple, însă iată care este adevărul: MĂ SIMT SINGUR.

Câteodată trec zile întregi fără să vorbesc cu cineva.

Uneori, atunci când trebuie să vorbesc (pentru că m-a sunat cineva de la asigurări, de exemplu), descopăr că vocea mi s-a transformat într-un mârâit, pentru că n-am folosit-o, și astfel mi s-a stins în gât.

Vârsta m-a făcut invizibil. E cu atât mai greu pentru mine, fiindcă întotdeauna am fost în centrul atenției. Toată lumea știa cine sunt. Nu trebuia să mă prezint, apăream în prag și numele meu făcea înconjurul camerei, într-un lanț de șapte urmate de priviri furioșe.

Îmi plăcea să zăbovesc în fața oglinzilor și încetineam pasul când treceam pe lângă vitrine, verificând tăietura hainei sau onduleurile părului. Acum, dacă-mi surprind fără să vreau reflexia, abia dacă mă mai recunosc. Este ironic că Mary, care ar fi acceptat cu seninătate inevitabila îmbătrânire, a murit relativ tânără, la 60 de ani, iar eu sunt încă aici, obligat să asist la propria-mi decădere.

Ca artist, am urmărit mereu oamenii. Am analizat relațiile dintre ei și am observat că există întotdeauna o balanță. Unul dintre parteneri este mai iubit, iar celălalt mai iubitor. Eu trebuia să fiu cel mai iubit. Acum îmi dau seama că am primit dragostea lui Mary ca pe un bun ce mi se cuvenea, împreună cu frumusețea ei de fată sănătoasă din popor, cu bujori în obraji, și cu devotamentul și grija ei

constante. Am învățat s-o apreciez doar după ce am pierdut-o.

Monica se opri ca să întoarcă pagina și să ia o gură de vin. Nu era convinsă că-l place prea mult pe Julian, deși mai degrabă îi părea rău pentru el. Bănuia că bărbatul ar fi preferat disprețul în locul milei.

Citi mai departe.

Pe vremea când Mary locuia aici, căsuța noastră era întotdeauna plină de oameni. Copiii vecinilor se perindau pe la noi tot timpul, pentru că Mary îi răsfăța cu povești, sfaturi, jeleuri și chipsuri. Prietenii mei, artiști mai puțin realizați, se prezentau neanunțați în mod constant la cină, însoțiți de cele mai noi modele. Mary știa să joace teatru bine atunci când le primea pe celelalte femei, dar poate că doar eu am observat că nu le oferea niciodată ciocolată la cafea.

Eram întotdeauna ocupați. Viața noastră socială se rotea în jurul Clubului de Artă Chelsea, a restaurantelor și a buticurilor de pe bulevardul King și din Piața Sloane. Mary avea un program lung și greu ca moașă, iar eu străbăteam țara, făcând portretul celor care se credeau demni de a fi immortalizați pentru posteritate.

În fiecare vineri seară, încă de la sfârșitul anilor '60, la ora 17, ne plimbam prin cimitirul Brompton care, de vreme ce era la intersecția dintre Fulham, Chelsea, Kensington Sud și Earl's Court, era un punct de întâlnire convenabil pentru toți prietenii noștri. Ne făceam planurile pentru weekend la mormântul amiralului Angus Whitewater. Nu-l cunoșteam pe amiral, se întâmplase pur și simplu să aibă o lespede admirabilă de marmură neagră deasupra locului său de veci, care servea perfect drept masă pentru băuturile noastre.

Într-un fel, am murit și eu atunci când a murit Mary. Am ignorat toate telefoanele și scrisorile. Am lăsat vopsea să se usuce pe paletă și, într-o noapte insuportabil de lungă, mi-am distrus toate pânzele neterminate; le-am sfâșiat în panglici multicolore și le-am transformat în confetti cu foarfecele lui Mary. Când am ieșit, în cele din urmă, din cocon, vreo cinci ani mai târziu, vecinii se mutaseră, prietenii mă părăsiseră, agentul mă lăsase de izbeliște și, în acel moment, am înțeles că devenisem invizibil. Trăisem o metamorfoză inversă: din fluture în omidă.

Închin și astăzi un pahar de Bailey's Irish Cream, preferatul lui Mary, în fiecare vineri seară, la mormântul amiralului, dar acum nu mai sunt decât eu și fantomele trecutului.

Aceasta este povestea mea. Ești liber s-o arunci la reciclat. Sau poate că te vei hotărî să-ți așterni propriul adevăr în aceste pagini și să dai cărticica mea mai departe. Poate că o vei găsi cathartică, așa cum mi s-a întâmplat mie.

Ce se întâmplă mai departe depinde de tine.

Monica

L-a căutat pe Google, bineînțeles. Pe Wikipedia, Julian Jessop era descris drept un portretist care s-a bucurat de notorietate în anii '60 și '70. Fusesse elevul lui Lucian Freud la Slade. Conform zvonurilor, de-a lungul anilor cei doi își aduseseră în mai multe rânduri injurii (se subînțelegea că toate conflictele lor plecaseră de la femei). Lucian avea avantajul faimei, însă Julian era cu șaptesprezece ani mai tânăr. Monica se gândi la Mary, extenuată după o tură grea la muncă, unde ajutase mamele să-și nască pruncii, întrebându-se unde ar putea fi soțul ei. Dacă era să fie sinceră, femeia părea mai degrabă un preș. De ce nu-l părăsise, pur și simplu? Erau pe lume, își repetă, așa cum o făcea adesea, lucruri mult mai rele decât să fii singur.

Unul dintre autoportretele lui Julian fusese expus, pentru o scurtă perioadă, la National Portrait Gallery, într-o expoziție intitulată Școala londoneză a lui Lucian Freud. Monica atinse imaginea pentru a o mări și iată-l: bărbatul pe care-l văzuse în cafenea dimineața trecută apărui, cu toate ridurile întinse însă, ca o stafidă transformată la loc

în strugure. Julian Jessop, un bărbat la vreo 30 de ani, cu părul blond dat pe spate, pomeți proeminenți și un zâmbet ușor sarcastic, cu ochii aceia albaștri, pătrunzători. Ieri, când se uitase la ea, i se păruse că-i scotocește prin suflet. Deconcertant, mai ales atunci când încerci să discuți despre avantajele unei briose cu coacăze prin comparație cu cele ale unei prăjituri cu caramel.

Monica se uită la ceas. 16:50.

— Benji, ai putea să te mai ocupi de magazin vreo jumătate de oră? Își întrebă colegul.

Aproape fără să aștepte răspunsul, își trase haina pe ea. În drum spre ușă, verifică mesele, oprindu-se să adune o firimitură mare de prăjitură Red Velvet de pe masa 12. Cum de fusese trecută cu vederea? Ieșind pe strada Fulham, o aruncă unui porumbel.

Monica nu stătea decât foarte rar sus în autobuz. Se mândrea cu faptul că respectă regulile de sănătate și siguranță, iar urcatul scărilor într-un vehicul aflat în mișcare i se părea un risc inutil. Acum avea însă nevoie de perspectivă.

Monica urmări punctul albastru de pe hărțile Google înaintând încet pe strada Fulham spre Studiourile Chelsea. Autobuzul se opri la Fulham Broadway, apoi merse mai departe spre Podul Stamford. Clubul de fotbal Chelsea, uriașa Meccă modernă, se contura în zare și tot acolo, în umbra lui, înghesuit între două intrări separate, pentru fanii echipei și pentru cei străini, se afla un cartier de garsoniere și căsuțe, în spatele unui zid inofensiv, pe lângă care Monica trebuie să fi trecut de sute de ori.

Recunoscătoare pentru prima oară în viață pentru traficul greoi, Monica încercă să-și dea seama care dintre aceste case era a lui Julian. Una dintre ele părea puțin

singuratică și arăta cam dărăpănată, așa, ca Julian însuși. Putea să parieze că aceea este casa lui, punând la bătaie bacșitul zilei, ceea ce, având în vedere situația ei economică, nu era un lucru tocmai ușor de făcut.

Coborî la următoarea stație și coti imediat la stânga, spre cimitirul Brompton. Lumina era slabă, iar umbrele creșteau. În aer se simțea fiorul rece al toamnei. Cimitirul era unul dintre locurile preferate ale Monicăi — o oază atemporală de liniște în mijlocul orașului.

Adora pietrele funerare ornamentate — ultima cochetărie a vieții. *Te văd cu o lespede ornată cu un citat prețios din Biblie și cu o cruce cu Iisus răstignit în mărime naturală.* Adora îngerii de piatră, mulți dintre ei văduviți acum de unele părți vitale ale corpului, și numele învechite, de pe pietrele de mormânt victoriene: Ethel, Mildred, Alan. Când au încetat oamenii să se mai numească Alan? Oare își mai boteza cineva copilul Monica? Până și în 1981, părinții ei fuseseră niște rebeli pentru că ocoliseră nume precum Emily, Sophie și Olivia. Monica — un nume pe cale de dispariție. Își putea închipui titlul pe ecranul de la cinema: *Ultima dintre Monici.*

Auzea, în timp ce înainta repede pe lângă mormintele soldaților căzuți în război și ale emigranților bieloruși, viețile ascunse — veverițele cenușii, vulpile urbane și corbii negri-tăciune — care păzeau mormintele, precum sufletele celor morți.

Unde era amiralul? Monica o luă la stânga, în căutarea unui bărbat în vârstă cu o sticlă de Bailey's Irish Cream în brațe. Își dădu seama că nu știa de ce face asta. Nu voia să vorbească cu Julian, cel puțin, nu încă. Bănuia că dacă l-ar fi abordat direct ar fi riscat să-l facă să se rușineze. Nu voia să înceapă cu stângul.

Monica o luă spre capătul de nord al cimitirului, oprindu-se doar pentru o clipă, așa cum făcea întotdeauna, la mormântul lui Emmeline Pankhurst, ca să-și plece capul în semn de mulțumire. În capăt făcu roată și apoi, după ce parcursese jumătate din drumul înapoi, mergând pe o potecă mai puțin umblată, observă ceva mișcări în dreapta ei. Pe o lespede de marmură gravată, într-o poziție cam profană, se afla Julian, cu paharul în mână.

Monica trecu mai departe, cu capul în pământ, ca să nu-i întâlnească privirea. Apoi, după vreo zece minute, după ce bărbatul plecase, se întoarse ca să citească ce era gravat pe piatra de mormânt.

AMIRAL ANGUS WHITEWATER
STRADA PONT
DECEDAT PE 5 IUNIE 1963, 74 DE ANI
LIDER RESPECTAT, SOȚ IUBIT
TATĂ ȘI PRIETEN LOIAL
ȘI BEATRICE WHITEWATER
DECEDATĂ PE 7 AUGUST 1964, 69 DE ANI

Se întristă pentru că amiralul se alesese cu mai multe epitete după nume, în timp ce soția lui primise doar o dată și un loc pentru eternitate, sub lespedeza soțului ei.

Monica rămase pe loc câteva clipe, învăluită în liniștea cimitirului, închipuindu-și un grup de tineri frumoși, cu frizuri inspirate de Beatles, fuste mini și pantaloni evazați, ciorovăindu-se și făcând glume și, dintr-odată, se simți foarte singură.

Julian

Julian își purta singurătatea ca pe o pereche de încălțări vechi, care-l strângeau. Era obișnuit cu ea și, din multe puncte de vedere, devenise confortabilă, însă cu timpul îl deformată, îi făcuse bătăături și bășici care nu aveau să mai treacă vreodată.

Era ora zece dimineața, așa că Julian mergea în jos pe strada Fulham. Vreo cinci ani după moartea lui Mary nu prea mai coborâse din pat. Ziua se metamorfoza pe nesimțite în noapte, săptămânile își pierdeau conturul. Apoi descoperise că rutina este esențială. Rutina era ca o geaman-dură de care se putea agăța ca să se mențină la suprafață.

La aceeași oră, în fiecare dimineață, ieșea și se plimba timp de o oră pe străzile din împrejurime și-și cumpăra și proviziile de care avea nevoie. În acea zi trecuse pe listă:

1. Ouă

2. Lapte (1 litru)

3. Brioșe „Angel Delight“ cu aromă de caramel, dacă se găsesc (observase că marca aceasta era din ce în ce mai greu de găsit)

Și, de vreme ce era sâmbătă, avea să cumpere o revistă de modă. Săptămâna aceasta venea la rând *Vogue*. Preferata lui.

Uneori, dacă agentul de presă nu era prea ocupat, discutau împreună despre ultimele titluri din ziare sau despre orice altceva. În acele zile, Julian se simțea aproape ca un membru complet funcțional al societății, care are cunoștințe ce îi cunosc numele și opinii care contează.

Odată își stabilise o întâlnire la dentist, doar ca să aibă cu cine să-și petreacă ziua. După ce pe durata întregii consultații stătuse cu gura căscată, fără să poată scoate un cuvânt, în timp ce domnul Patel făcea Dumnezeu știe ce cu o serie de instrumente metalice și cu un tub care scotea un zgomot înfiorător, își dăduse seama că nu fusese o idee prea bună. Părăsise cabinetul cu morala despre igiena orală răsunându-i în urechi, hotărât să nu se mai întoarcă prea curând. Și dacă avea să-și piardă dinții: pagubă-n ciuperci! Oricum pierduse totul.

Julian se opri ca să arunce o privire prin geamul de la cafeneaua Monicăi, care se umpluse deja de clienți. Făcuse drumul acesta atâția ani încât, în mintea lui, putea să vadă diferitele încarnări ale acestui local, așa cum desprinzi straturile unui tapet vechi când redecorezi o cameră.

În anii '60 fusese o prăvălie cu plăcinte cu țipari, apoi, când țiparul a căzut în dizgrație, s-a transformat într-un magazin de discuri. În anii '80 a devenit un magazin de închiriat casete video și apoi, până în urmă cu doar câțiva ani, fusese o cofetărie. Țiparii, vinilurile și casetele video — totul în coșul de gunoi al istoriei. Până și dulciurile erau demonizate acum, vinovate că puștani deveneau din ce în ce mai dolofani. Însă putem da vina pe dulciuri până la urmă? Copiii erau vinovați, sau mamele lor.

Alesese cu siguranță locul potrivit în care să lase Proiectul. Îi plăcuse că atunci când comandase ceai cu lapte nu fusese întrebat tot felul de lucruri complicate despre ce tip de frunză de ceai își dorește și ce fel de lapte. Îi fusese servit așa cum trebuie, într-o cană de porțelan chinezesc, și nimeni nu-l întrebese cum îl cheamă. Julian era obișnuit să-și vadă numele semnat în colțul pânzelor. Nu mâzgălit pe un pahar de unică folosință, ca la Starbucks. Îl trecu un fior, amintindu-și întâmplarea.

Se așezase într-un fotoliu moale din piele jupuită, într-un colț al cafenelei, în zona plină cu rafturi despre care auzise că i se zice Biblioteca. Într-o lume în care totul părea să fie electronic, iar hârtia devenise un lucru pe cale de dispariție, Julian găsisse Biblioteca, cu mirosul ei de cărți vechi amestecat cu aroma cafelei proaspăt prăjite, nostalgică într-un sens cu totul minunat.

Se întreba acum ce s-o fi întâmplat cu caietul pe care-l lăsase acolo. Simțea adesea că se evaporă încet, fără să lase nimic în urmă. Într-o zi, în viitorul nu foarte îndepărtat, avea să se ducă în sfârșit la fund, lăsând în urmă doar un clipocit slab. Cu ajutorul acelui caiet, măcar o persoană avea să-l vadă cu adevărat. Fusese o adevărată ușurare să-l scrie, fusese ca și cum și-ar fi slăbit șireturile de la niște pantofi incomozi și și-ar fi lăsat picioarele să respire.

Merse mai departe.